Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Adelaida Etxeberria Arozena

Hondarribia, Gipuzkoa (1929)

Aurkibidea

Biografia

Mendelun jaioa, Aranburuenea baserrian. Guraso biak Hondarribikoak zituen. Aita portuarra zuen, ikasia, baina baserrira ezkondua; oilo haztegi modernoa jarri zuten senar-emazteek. Sei senidetan gazteena zen Adelaida, eta baserriko lanetan aritu zen umetatik. Ahizpak Errenteriara joaten ziren plazara, berdura, oilaskoak eta arrautzak saltzera; esnea ere partitzen zuten. Gerra garaian Hendaiara joan ziren hamabost egunerako. Irunen ibili zen eskolan, Etxeberria ikastetxean. Kalera ezkondu zen, arrantzale batekin, eta bost seme-alaba izan zituzten.

Zintak

HON-087

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-12-13
- **Iraupena**: 67 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia

HON-088

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2011-12-13
- **Iraupena**: 46 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Aranburuenea baserria; oilo haztegia

- **Erref**: HON-087/002
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:01:24. **Bukatu**: 00:04:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Aranburuenea baserria nolakoa zen. Aitak oilo haztegia jarri zuen; makina bat zuen, txitoak ateratzeko. Bost neska eta mutila ziren. Maizterrak lurra iraultzera joaten ziren. Aitak bulego batean egin zuen lana aurretik. Aita oso irakurzalea zen. Liburu asko zituen. Gerra garaian arazoak izan zituen.

2. Oilo haztegia nolakoa zen

- **Erref**: HON-087/004
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:04:52. **Bukatu**: 00:07:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Artoa ereiten zuten eta pentsua erosi. Esnea. 200 bat oilo izaten zituzten. Oilaskoak eta arrautzak saltzen zituzten. Txitoak ateratzeko makina. Oilo haztegia. Garbitu, jaten eman... Oiloei egunean bitan edo hirutan ematen zieten jaten.

3. Txitoak ateratzeko makina

- **Erref**: HON-087/005
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:07:41. **Bukatu**: 00:10:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txitoak ateratzeko makina nolakoa zen. Petrolioarekin zebilen, eta eskuz graduatzen zuten. Arrautzak egunero atera behar ziren eta jiratu. 300 arrautzakoa zen makina.

4. Txitoak nola hazi; pentsua

- **Erref**: HON-087/006
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:10:24. **Bukatu**: 00:13:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txitoak nola hazten zituzten, berogailuaren ondoan jarrita. Arto-irina ematen zieten. Pentsua nondik ekartzen zuten. Txitoen makina. Oiloen aldizkariak. Txitoak erosten hasi zen gero aita.

5. Arrautzak saltzera Errenteriara

- **Erref**: HON-087/007
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:13:29. **Bukatu**: 00:15:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Arrautzak saltzera eta berdurarekin Errenteriara joaten ziren. Esnea etxez etxe, Irunen eta Errenterian. Sei-zazpi dozena saltzen zuten egunero. Arrautzak lasto tartean, otarrean. Tratuko saskia. Toporaino karretilarekin.

6. Oilaskoak eta berdura; saltzea erraza zen

- **Erref**: HON-087/008
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:15:27. **Bukatu**: 00:18:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Oilaskoak bizirik eramaten zituzten plazara, Errenteriara. Udaberrian jaiotzen ziren txitoak. Oilaskoak aise saltzen zituzten. Orain ez da erraza saltzea. Baratzean zer zuten. Patata, babarruna. Gerra ostea. Aldaketak.

7. Esnea etxez etxe

- **Erref**: HON-087/009
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:18:52. **Bukatu**: 00:19:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Esnea etxez etxe saltzen zuten, hogei bat litro. Maizterrek egiten zuten goldean. Errandenea, Palazio eta Iparragirre beraienak ziren.

8. Maizterrak langile gisa baserrian

- **Erref**: HON-087/011
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:20:25. **Bukatu**: 00:22:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Maizterrek errenta urtean behin ordaintzen zuten, dirutan. Goldean ibiltzea aparte zen. Morroirik ez zuten, baina bai langileak. Inaurkina eta hondarra ere ekartzen zuten maizterrek, idiekin. Gorotza.

9. Komuna nolakoa zen

- **Erref**: HON-087/012

- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:22:51. **Bukatu**: 00:24:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Etxeko komuna harrizkoa zen. Egunkaria erabiltzen zuten, aitak egunero irakurtzen zuen eta. Ura eta argia bazituzten etxean. Amak etxeko arraskan garbitzen zuen arropa.

10. Jaitzubiko errekan bainatzen

- **Erref**: HON-087/014
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:24:35. **Bukatu**: 00:27:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:
Dutxarik ez zuten etxean, sukaldeko arraskan garbitzen zuten gorputza. Erreka etxe ondoan zegoen, eta labaderoa zegoen han. Udan Jaitzubiko errekan bainatzen ziren, itsasgoran. Bainujantzirik ez zuten. Igerika. Hondartzara oso gutxi.

11. Kalerako bidea eta meza

- **Erref**: HON-087/017
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:30:15. **Bukatu**: 00:32:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Kalerako bidea nahiko ona zen. Gurdi bidea. Lokatza. Amak oinetakoak aldatzen zituen eliza ondoan, baina beraiek ez. Mezetara nora joaten ziren.

12. Bizikletarekin mandatuak egiten

- **Erref**: HON-087/018
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:32:28. **Bukatu**: 00:34:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Oinez ibiltzen ziren eta bizikletan ere bai. Bakarra zuten eta txandaka ibiltzen ziren. Behia saltzean erosi zuten. Mandatuak berak egiten zituen, Mendelun eta Irunen.

13. Gerra nola hasi zen

- **Erref**: HON-087/020
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:34:35. **Bukatu**: 00:36:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerra hasi zenean, zazpi urte zituen. 10-16 urte bitartean, miseria garaia izan zen. Oraingo krisia. Gerra nola hasi zen. Tiro-hotsak eta bonbak. Arto artean ezkutatzen ziren.

14. Gerra hasi zenean, Hendaiara

- **Erref**: HON-087/021
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:36:04. **Bukatu**: 00:39:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Etxetik inor ez zen gerrara joan. Aita Hendaian egon zen 13 hilabetean eta bueltan arazoak izan zituen: etxean preso eduki zuten eta Logroñora ere bidali zuten. Beraiek 15 egun bakarrik egin zituzten han. Aitak gehiegi kontrolatzen zituen alabak, beldurrez zegoen beti.

15. Hendaiako egonaldia; Irun erreta

- **Erref**: HON-087/022
- **Iraupena**: 0:03:09. **Hasi**: 00:39:00. **Bukatu**: 00:42:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Osabaren itsasontzian joan ziren Hendaiara. Lasto artean egin zuten lo. Aitak 13 pezeta ordaintzen zituen pentsio gisa. Buelta gogorra izan zen. Irun erreta ikusi zuen bueltan.

16. Etxeberria ikastetxean, Irunen

- **Erref**: HON-087/023
- **Iraupena**: 0:03:38. **Hasi**: 00:42:09. **Bukatu**: 00:45:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan gerra ondoan hasi zen. Irunen ibili zen, Etxeberria ikastetxean, parrokia ondoan. Dotrina ere han ikasi zuen, jaunartzea Hondarribian egin arren. Don Julian. Oinez joaten ziren, egunean lau aldiz. Bi maistra ziren, ahizpak. Ume asko. Euskara galarazita zegoen.

17. Eskolako kontuak; maistra feminista

- **Erref**: HON-087/024
- **Iraupena**: 0:04:11. **Hasi**: 00:45:47. **Bukatu**: 00:49:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Neska-mutikoak elkarrekin egoten ziren txikiak zirenean. 12 urte bitarte ikasi zuen han. Eskola nolakoa zen. Binaka eserita. Tinta eta pizarra. Liburuak. Maistrari buruzko iritzia: feminista zela dio, irekia.

18. Dotrina eta Jaunartzea

- **Erref**: HON-087/025
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:49:58. **Bukatu**: 00:53:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Dotrina Irungo parrokian ikasi zuen, eta Jaunartzea Hondarribian egin zuen. Azterketa modukoa egin zieten. Eskolan ikasten zuten dotrina eta parrokian ere bai, Don Julianekin. Euskarazko eta erdarazko dotrinak.

19. Laboreak egiten eskolan

- **Erref**: HON-087/026
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:53:13. **Bukatu**: 00:54:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Eskolara ahizpekin joaten zen. Laboreak ere egiten zituzten, Matilderekin. Berari ez zitzaizkion gustatzen, baina emakumeak josten ikastea ohikoa zen. Iritzia.

20. Emakumea lan-munduan

- **Erref**: HON-087/029

- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:59:26. **Bukatu**: 01:01:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Emakumeak Irungo lantegietan: Elgorriaga, pospoloak, Palmera... portzelana. Kontserba lantegia. Neskame joateko ohitura.

21. Artoa jorratzen, kantuan

- **Erref**: HON-087/030
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 01:01:08. **Bukatu**: 01:04:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:
Baserriko bizimodua. Artoa jorratu. Bostortza, antxurra... Tontorrak, behien bazka egiteko. Artoari mokotsa kendu eta kuxkildu. Atunetarako txurikina. Aitak kantatzeko zaletasuna zuen; sagardotegietan ikasitakoak.

22. Sorginik ez zen Hondarribian

- **Erref**: HON-087/032
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 01:06:12. **Bukatu**: 01:07:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Amak ez zuen sorginekin sinisten. Esaten zuen baserritarrak mozorrotzen zirela eta bidera atera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com